Raport EY

Barometr Ujawnień Ryzyka Klimatycznego

Polska 2021

EY
Building a better working world

Spis treści

3 Słowo wstępne

4 O raporcie

10 Kluczowe wnioski

14 Wyniki dla sektorów i indeksu WIG20

16 Banki i ubezpieczyciele

18 Energia

20 Rolnictwo, żywność i produkty leśne

22 Materiały i budownictwo

24 Transport

26 WIG20

28 Polska na tle świata

30 Od raportowania ryzyka klimatycznego do transformacji biznesu

34 Kolejne kroki

36 Kontakt

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

Z radością zapraszam Państwa do lektury polskiej edycji raportu *EY Global Climate Risk Disclosure Barometer*, w którym prezentujemy stan raportowania kwestii klimatycznych przez liderów naszej gospodarki. Przeanalizowaliśmy prawie 60 raportów największych spółek notowanych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, należących do sektorów najbardziej narażonych na zmiany klimatu. Oceniliśmy sposób ujawniania informacji zgodnych z wytycznymi Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Podobne badanie wykonaliśmy dla ponad 1100 spółek w ponad 40 innych krajach*. Zebrany materiał pozwala na kompleksowe porównania, ale przede wszystkim może pomóc w przygotowaniu planu zmian w Państwa przedsiębiorstwie.

Każdego dnia bombardują nas informacje dotyczące klimatu. Pożary, powodzie, burze, tornada oraz inne zjawiska atmosferyczne są coraz częstsze oraz intensywniejsze. 9 sierpnia 2021 roku IPCC, klimatyczne ramię ONZ, opublikował kolejny raport na temat zmian klimatycznych podkreślając, że wiele z obserwowanych obecnie zjawisk nie miało precedensu w historii ostatnich tysięcy, a nawet setek tysięcy lat.

Klimat już dawno przestał być sprawą interesującą jedynie naukowców. Ma realny wpływ na biznes, a interesariusze oczekują rzetelnej informacji od zarządów na temat skutków finansowych zmian klimatycznych.

Samo raportowanie to zdecydowanie za mało. Opinia publiczna, regulatorzy, ale także klienci i pracownicy coraz bardziej skupiają się na działaniu, dlatego ryzyka i szanse związane ze zmianami klimatycznymi powinny być podstawą strategii wzrostu przedsiębiorstw. Już wkrótce regulatorzy będą wymagać nie tylko ujawniania informacji o ryzyku i działaniach proklimatycznych, ale także żądać włączenia tych danych do sprawozdań finansowych. Przecież kwestie klimatyczne wpływają na powstanie nowych modeli biznesowych, technologii, usług czy produktów, a jednocześnie bezwzględnie obchodzą się z firmami, które nie nadążają za zmianami.

Liderzy biznesu wiedzą, że raportowanie emisji w zakresie 1 czy 2 jest dalece niewystarczające. Organizacje powinny dokładnie rozumieć swój cały łańcuch wartości, zarówno jego podatność na ryzyka klimatyczne, jak i szanse wzrostu, jeśli chcą zidentyfikować możliwości budowania wartości.

Załączony raport jest więc nie tylko barometrem ujawnień ryzyka i szans klimatycznych, ale przede wszystkim wezwaniem do działania i przyspieszenia projektowania oraz wdrożenia strategii klimatycznych.

Mam nadzieję, że będzie dla Państwa wartościowy oraz inspirujący.

Jarosław Wajer
Partner EY Polska,
Lider Działu Energetyki w Polsce i regionie CESA,
Ekspert zagadnień zrównoważonego rozwoju

* Szczegółowe wyniki badań spółek zagranicznych zostały opisane w raporcie EY „Global Climate Risk Disclosure Barometer. June 2021. If Climate disclosures are improving, why isn't decarbonization accelerating?".

O raporcie

W czerwcu 2017 roku TCFD, powołana przez Radę Stabilności Finansowej (FSB), opublikowała zalecenia dotyczące sprawozdawczości w zakresie informacji finansowych związanych z klimatem.

Są to wskazówki dla firm, pokazujące jak mają raportować wpływ ich działalności na środowisko oraz jak powinny rozumieć ryzyko i możliwości związane ze zmianami klimatycznymi. Stosowanie się do zaleceń nie jest obowiązkowe, ale zarówno międzynarodowe organy regulacyjne, jak i inwestorzy popierają ich przyjęcie.[1] Dla przykładu, Komisja Europejska w 2019 roku wprowadziła zalecenia TCFD do wytycznych dotyczących sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych.[2] Także paneuropejska platforma handlu giełdowego Euronext podpisała rekomendacje TCFD oraz zobowiązała się do dalszego wspierania przejrzystości w zakresie ryzyka i możliwości związanych z klimatem na rynkach finansowych.[3] Warszawska Giełda Papierów Wartościowych także oficjalnie wspiera rekomendacje TCFD. We współpracy z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (który w 2020 roku wydał pierwszy raport dotyczący ujawnień zgodnych z rekomendacjami TCFD) opracowała wytyczne do raportowania dla wszystkich spółek notowanych na giełdzie, uwzględniając wspomniane zalecenia.[4]

W rezultacie wywierana jest coraz silniejsza presja na organizacje, aby zwracały większą uwagę na ujawnianie informacji na temat ryzyka i możliwości klimatycznych oraz stosowały się do zaleceń TCFD.

Celem tego raportu jest przedstawienie spółkom, organom regulacyjnym oraz wszelkiego rodzaju interesariuszom obrazu obecnego stanu raportowania ryzyka klimatycznych w Polsce. Ocenie poddano zgodność z rekomendacjami TCFD oraz jakość ujawnianych informacji w sektorach, które są szczególnie narażone na ryzyko klimatyczne oraz wśród spółek WIG20 (według raportów z działalności za 2020 rok).

Założenia TCFD

Chcąc zapewnić spójność raportowania i umożliwić ocenę informacji finansowych związanych z klimatem potrzebne są spójne wytyczne. TCFD opracowało klasyfikację, zgodnie z którą pokazywany jest wpływ, jaki zmiany klimatyczne wywierają na organizacje.

Wyszczególnione zostały dwie kategorie oddziaływania:

- Skutki przejścia (*Transition impacts*) – zagrożenia i szanse związane ze zmianami w gospodarce, które wynikają z przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Obejmują m.in. czynniki ekonomiczne, polityczne, technologiczne, które wywierają wpływ na ramy funkcjonowania całej gospodarki, poszczególnych sektorów oraz przedsiębiorstw;
- Skutki fizyczne (*Physical impacts*) – odzwierciedlają zmiany warunków klimatycznych (np. zmieniająca się ilość, intensywność i terminy opadów, dostęp do surowców), które mogą mieć wpływ na przyszłą działalność przedsiębiorstw.

Na ich podstawie TCFD opracowało zestaw 11 rekomendacji w 4 kategoriach: Ład korporacyjny (*Governance*), Strategia (*Strategy*), Zarządzanie ryzykiem (*Risk Management*), Wskaźniki i cele (*Metrics and Targets*).

1 Komisja Europejska.
2 TCFD, "Task Force on Climate-related Financial Disclosures Overview", marzec 2021.
3 Euronext.
4 GPW, „Wytyczne do raportowania ESG Przewodnik dla spółek notowanych na GPW", maj 2021.

Czynniki wspierające potrzebę wdrożenia rekomendacji TCFD

Przyjęcie rekomendacji TCFD staje się coraz ważniejsze z perspektywy interesariuszy zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Powody, dla których przedsiębiorstwa powinny stosować się do zaleceń, różnią się w zależności od grupy interesariuszy.

Grupa interesariuszy		Czynniki
Zewnętrzni	Inwestorzy	Inwestorzy oceniają wyniki spółek z uwzględnieniem czynników niefinansowych, które odgrywają coraz ważniejszą rolę przy podejmowaniu decyzji o zaangażowaniu kapitału. Według Badania EY „How will ESG performance shape your future? Fifth global institutional investor survey 2020", 67% inwestorów twierdzi, że w znacznym stopniu korzysta z ujawnień ESG kształtowanych przez TCFD.
	Regulatorzy	Kierunek wdrażanych regulacji UE w zakresie raportowania niefinansowego wskazuje na sukcesywny wzrost obowiązków związanych z ujawnianiem informacji środowiskowych. Dotyczy to m.in.: ‣ Obowiązującej od 2014 roku dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 roku zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (NFRD), która nakłada obowiązki sprawozdawcze w zakresie informacji niefinansowych na przedsiębiorstwa będące jednostkami interesu publicznego zatrudniające powyżej 500 pracowników, ‣ Wejścia w życie na początku marca 2021 roku Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (SFDR), ‣ Docelowego wprowadzenia Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) i towarzyszących standardów w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju. Pojawiają się również nowe obowiązki sprawozdawcze dla wybranych podmiotów rynku finansowego i spółek sporządzających raporty niefinansowe, które zaczną obowiązywać z momentem wejścia w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 roku w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje („taksonomia"). Co więcej, docelowo banki będą zobowiązane ujawniać w ramach tzw. raportów Filaru III, szczegółowe informacje jakościowe i ilościowe dotyczące czynników środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego, w tym proporcję aktywów „przyjaznych dla środowiska" (wskaźnik Green Asset Ratio).
Wewnętrzni	Kadra zarządzająca	Zmiany klimatyczne jako jeden z głównych czynników kształtujących otoczenie biznesowe stwarzają ryzyko i możliwości dla biznesu. Inwestorzy, organy regulacyjne oraz inni interesariusze wymagają odpowiedzialnego prowadzenia biznesu. Niezbędne jest zatem całościowe i transparentne odniesienie się do kwestii zmian klimatycznych w kontekście strategii i podejścia do prowadzenia biznesu.
	Zespoły odpowiedzialne za wdrożenie strategii	Rosnąca liczba przedsiębiorstw decyduje się na przyjęcie strategii / polityk określających ich podejście oraz planów w kontekście zmian klimatycznych. Czasami raporty te zawierają wyraźne odniesienie do zaleceń TCFD. Zdefiniowane cele, zobowiązania oraz standardy działań, pozostające do zrealizowania bądź wdrożenia wewnątrz organizacji, stają się kluczowe z perspektywy odpowiedzialnych za nie zespołów.

Metodyka

W niniejszym raporcie oceniono ujawnienia związane z klimatem spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w sektorach wyróżnionych zgodnie z zaleceniami TCFD jako najbardziej narażonych na ryzyko klimatyczne oraz spółek z indeksu WIG20.

Wybrano największe podmioty z danego sektora według przychodów ze sprzedaży netto w 2020 roku, na podstawie opublikowanych za ten rok raportów. Łącznie ocenie poddano 59 podmiotów, zgrupowanych w 5 sektorach.

Struktura oceny

Podział ocenianych firm na sektory.

	Sektory uwzględnione w raporcie	Sektory, które według TCFD są najbardziej narażone na ryzyko klimatyczne	Liczba ocenionych podmiotów
Sektor finansowy	Banki i ubezpieczyciele	Banki	10
		Firmy ubezpieczeniowe	
	-	Właściciele aktywów*	-
	-	Zarządzający aktywami*	-
Sektor niefinansowy	Rolnictwo, żywność oraz produkty leśne	Rolnictwo, żywność oraz produkty leśne	10
	Energia	Energia	10
	Materiały i budownictwo	Materiały i budownictwo	10
	Transport	Transport	10
	Pozostałe z WIG20**	-	9
	SUMA		**59**

* W ramach badania wstępnego przeanalizowane zostały również ujawnienia podmiotów z sektora właściciele aktywów oraz zarządzający aktywami, ale ze względu na niereprezentatywną liczbę spółek spełniających warunek przychodowy oraz brak tematyki związanej z klimatem w analizowanych raportach za 2020 rok, nie uwzględniono ich w raporcie. Prawdopodobnie te podmioty zaczną adresować kwestie klimatyczne w swoich raportach ze względu na nowe regulacje UE w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych, czyli SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation).

** 9 podmiotów z indeksu WIG20, które nie są zawarte w wyszczególnionych sektorach

Ocena

Spółki oceniane były na podstawie dwóch wskaźników, tj. zgodności z rekomendacjami i jakości ujawnianych informacji.

Zgodność z rekomendacjami

Przedsiębiorstwa zostały ocenione na podstawie porównania uwzględnionej przez nie liczby rekomendacji w raportach do całkowitej liczby zaleceń wyszczególnionych w TCFD (łącznie 11).

Jakość

Przedsiębiorstwa otrzymały oceny za jakość ujawnianych informacji. Wynik wyrażono jako stosunek liczby uzyskanych punktów do sumy możliwych do zdobycia punktów. Analogicznie oceny przyznano dla poszczególnych kategorii rekomendacji TCFD.

Maksymalną liczbę punktów (100%) mogły uzyskać tylko te firmy, które wdrożyły wszystkie 11 rekomendacji dotyczących poszczególnych kategorii, a jakość ujawnianych informacji spełniała wszystkie wymogi TCFD (tj. uzyskała maksymalną ocenę 5 punktów).

Jakość ujawnień oceniana była za pomocą następującego systemu punktowego:

0 - Brak ujawnień

1 - Częściowo ujawnione informacje

3 - Szczegółowo ujawnione informacje

5 - Wszystkie aspekty szczegółowo ujawnione

Firmy, które oficjalnie nie informują o stosowaniu się w swoich sprawozdaniach do rekomendacji TCFD, nie otrzymały oceny wyższej niż 3 dla poszczególnych zaleceń.

Kategorie rekomendowanych ujawnień związanych z klimatem:

1. Ład korporacyjny - 2 rekomendacje
2. Strategia - 3 rekomendacje
3. Zarządzanie ryzykiem - 3 rekomendacje
4. Wskaźniki i cele - 3 rekomendacje

Ład korporacyjny

Ujawnienie sposobu zarządzania organizacją w zakresie ryzyka i szans związanych z klimatem.

A. Nadzór zarządu nad ryzykiem i szansami związanymi z klimatem

B. Rola kierownictwa w ocenie oraz zarządzaniu ryzykiem i szansami związanymi z klimatem

Strategia

Ujawnienie wpływu ryzyka i szans związanych z klimatem na działalność, strategię i planowanie finansowe organizacji.

A. Identyfikacja krótko-, średnio- i długoterminowego ryzyka i szans związanych z klimatem

B. Wpływ ryzyka i szans związanych z klimatem na model biznesowy, strategię i plany finansowe przedsiębiorstwa

C. Odporność strategii organizacji, biorąc pod uwagę różne scenariusze związane z klimatem, w tym scenariusz, który przewiduje wzrost średniej temperatury powierzchni Ziemi o 2°C lub niższy

Kategorie rekomendowanych przez TCFD ujawnień związanych z klimatem

Wskaźniki i cele

Ujawnienie wskaźników i celów wykorzystywanych do oceny oraz zarządzania ryzykiem i szansami związanymi z klimatem.

A. Wskaźniki stosowane przez organizację do oceny ryzyka i szans związanych z klimatem zgodnie z jej strategią i procesem zarządzania ryzykiem

B. Emisja gazów cieplarnianych w zakresach 1 i 2 (jeśli zasadne również 3) oraz powiązane ryzyko

C. Cele wykorzystywane przez organizację do zarządzania ryzykiem i szansami związanymi z klimatem oraz osiągnięte wyniki

Zarządzanie ryzykiem

Ujawnienie w jaki sposób organizacja identyfikuje, ocenia i zarządza ryzykiem związanym z klimatem.

A. Opis procesów identyfikacji i oceny ryzyka związanego z klimatem

B. Opis procesów zarządzania ryzykiem związanym z klimatem

C. Opis sposobu, w jaki identyfikacja, ocena i zarządzanie ryzykiem związanym z klimatem są zintegrowane z ogólnym procesem zarządzania ryzykiem w organizacji

Kluczowe wnioski

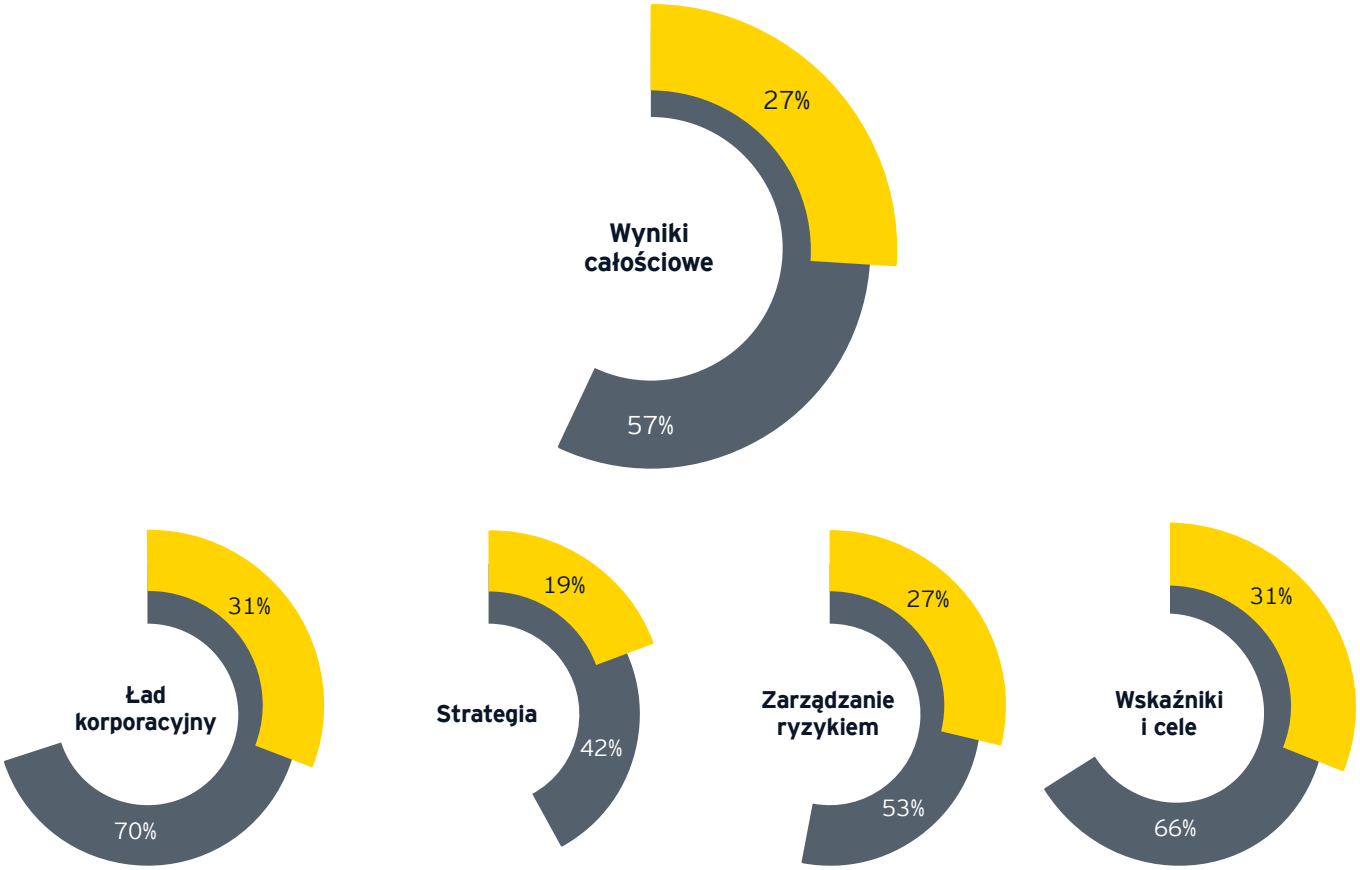

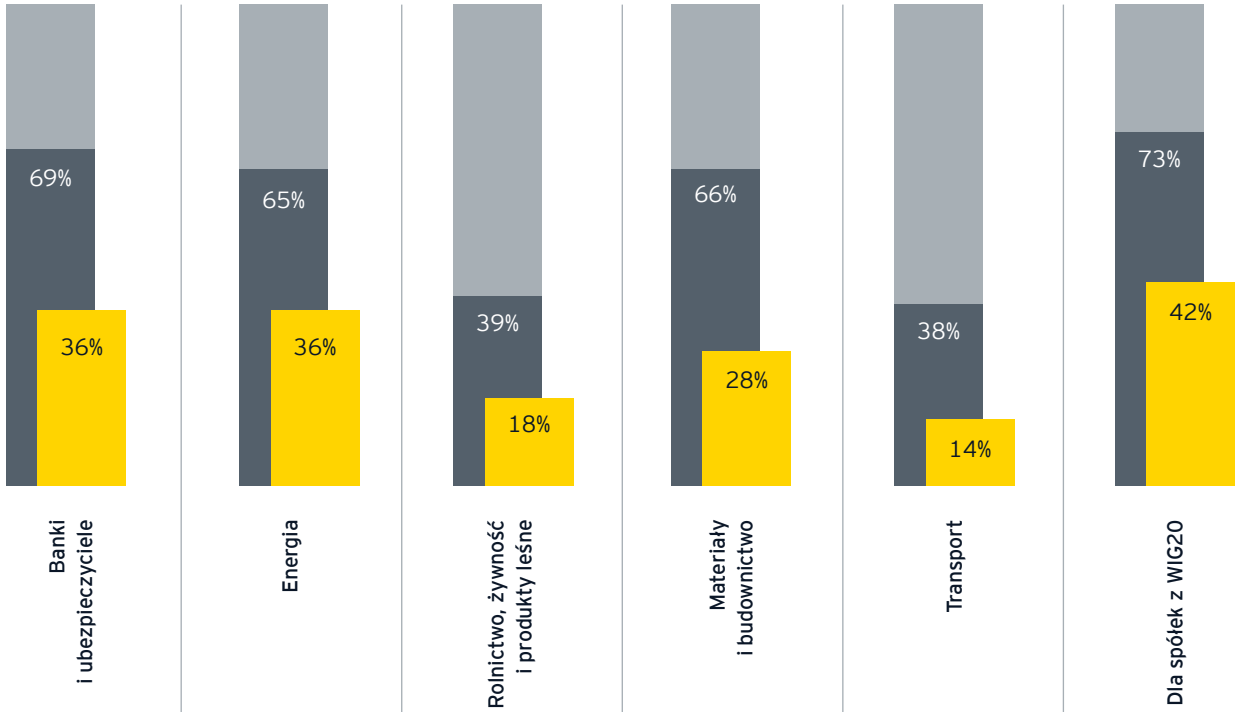

W nadchodzących latach większość sektorów gospodarki stanie w obliczu wyzwań spowodowanych zmianami klimatycznymi, a przedsiębiorstwa odczują ich wpływ na dotychczas prowadzoną działalność.

Wyniki badania EY wskazują, że największe spółki giełdowe w Polsce w niewystarczającym stopniu uwzględniają rekomendacje TCFD w swoich sprawozdaniach albo w ogóle nie łączą zagadnień klimatycznych z funkcjonowaniem firmy. Widoczny jest istotny potencjał rozwoju w obszarze raportowania kwestii klimatycznych. Zwłaszcza że ujawnienia przedsiębiorstw w tym zakresie wzbudzają coraz większe zainteresowanie ze strony inwestorów, a także są uwzględniane we wchodzących w życie regulacjach prawnych i podlegają rosnącej presji społecznej.

Dla wszystkich podmiotów w Polsce, których sprawozdania przeanalizowano w niniejszym badaniu, średnia zgodność z zaleceniami TCFD wyniosła 57%. Jest to wynik zdecydowanie niższy od średniej wartości wskazanej w raporcie *EY Global Climate Risk Disclosure Barometer 2021* – opartym na badaniu ponad 1100 spółek z całego świata, wynoszącej 70%. Istotnie niższa od globalnej średniej (42%) była również jakość ujawnień polskich spółek, która wyniosła 27%. Warto zaznaczyć, że jedynie dla trzech analizowanych spółek zgodność z rekomendacjami TCFD została oceniona na 100%, podczas gdy żadna nie otrzymała maksymalnej oceny dla jakości ujawnień.

Najwięcej badanych spółek zgłaszała kwestie klimatyczne w raportach niefinansowych. Mniejsza część firm uwzględniła swoje ujawnienia związane z klimatem w ramach sprawozdania zarządu z działalności.

Większość badanych podmiotów nie deklarowała uwzględniania zaleceń TCFD

Z przeprowadzonego badania wynika, że wśród wybranych, największych spółek giełdowych w Polsce tylko niecałe 30% wdrożyło lub jest w trakcie wdrażania rekomendacji TCFD. W grupie tych przedsiębiorstw średnia zgodność z rekomendacjami TCFD była relatywnie wysoka (81%), w porównaniu z jakością prezentowanych treści (średnio wyniosła 57%). Najliczniejszą grupę stanowiły podmioty, które ujawniły w swoich sprawozdaniach wybrane kwestie klimatyczne, nie deklarując jednak uwzględniania rekomendacji TCFD. Z kolei 7% badanych spółek nie zwróciło w swojej sprawozdawczości uwagi na żadną z kwestii klimatycznych wskazanych w ramach zaleceń TCFD – ocena zgodności w tych przypadkach wyniosła 0.

Istnieje wiele powodów, dla których istotny odsetek badanych firm nie podjął jeszcze kroków w celu uwzględnienia zaleceń TCFD w swoich rocznych raportach. Jednym z nich może być niedojrzałość procesów identyfikacji i raportowania ryzyka związanego ze zmianą klimatu, a także różnica w czasie potrzebnym do przygotowania tradycyjnych ujawnień finansowych w porównaniu z czasem wymaganym do uchwycenia fizycznych zagrożeń klimatycznych.

Zróżnicowany poziom zgodności ujawnień klimatycznych z rekomendacjami

W zestawieniu najlepiej ocenione zostały spółki wchodzące w skład indeksu WIG20, dla których średnio zgodność z rekomendacjami poszczególnych obszarów TCFD wyniosła 73%. Z kolei patrząc przez pryzmat sektorów – banki i ubezpieczyciele raportują

w sposób najbardziej dojrzały, wyprzedzając sektory niefinansowe w zakresie ujawnienia kwestii klimatycznych (średnia zgodność z rekomendacjami TCFD wyniosła 69%). Kolejne branże w rankingu pod względem zgodności to: materiały i budownictwo (66%) oraz energia (65%). Zdecydowanie mniej korzystnie na tym tle wypadły takie sektory jak: rolnictwo, żywność i produkty leśne (39%) oraz transport (38%).

Najczęściej spółki ujawniały zagadnienia z obszarów: ład korporacyjny (średnia zgodność kształtowała się na poziomie 70%) oraz wskaźniki i cele (66%). Potwierdza to rosnące zrozumienie nadzoru nad kwestiami klimatycznymi oraz opisania procedur z tym związanych. Optymizm budzi fakt, że spółki coraz częściej wykorzystują wskaźniki do oceny ryzyka i szans związanych z klimatem.

Wśród czterech filarów TCFD obszar strategia uzyskał najniższe noty pod względem stopnia ujawniania (na poziomie 42%), co wskazuje na wciąż nie do końca określone podejścia organizacji w odpowiedzi na transformację klimatyczną.

Najrzadziej uwzględnianym w sprawozdaniach badanych spółek była analiza scenariuszy zmian klimatycznych pod kątem odporności strategii organizacji. Jedynie niecałe 7% przedsiębiorstw pokazało ten aspekt w swoich sprawozdaniach. Wprowadzenie analizy scenariuszy klimatycznych przez większą liczbę organizacji umożliwiłoby im zbadanie i zrozumienie, w jaki sposób związane z transformacją ryzyko oraz szanse dotyczące zmian klimatu będą oddziaływać na ich działalność w czasie.

Niska jakość ujawnień klimatycznych w raportach polskich przedsiębiorstw

Spośród przebadanych spółek giełdowych średnia jakość ujawnień kwestii klimatycznych wyniosła jedynie 27%. Jednocześnie była ona znacznie wyższa w przypadku spółek deklarujących, że odnoszą się do zaleceń TCFD – wyniosła średnio 57% dla spółek, które wdrożyły lub są w trakcie implementowania rekomendacji. Potwierdza to znaczenie wytycznych TCFD, które stosowane szerzej mają szansę doprowadzić do powstania globalnego standardu informowania przez podmioty o ryzyku związanym z klimatem.

Spółki z WIG20, analogicznie jak w przypadku zgodności z rekomendacjami, uzyskały najwyższe noty w kontekście średniej jakości prezentowanych ujawnień (42%). Ponadto na tle branż wyróżniały się sektory energii oraz banki i ubezpieczyciele, przy średniej ocenie 36%. Z drugiej strony, transport uzyskał najniższe średnie rezultaty w zakresie jakości prezentowanych treści (14%).

Spośród czterech filarów TCFD najsłabiej oceniony został obszar strategii, uzyskując średnio oceny za jakość na poziomie 19%.

Wzrost znaczenia ryzyka klimatycznego

Ujawnianie ryzyka związanego z klimatem niewątpliwie wymaga wdrożenia bardziej kompleksowego podejścia do zarządzania ryzykiem w organizacji i jego oceny. Konieczna jest rewizja kluczowych procesów przy ściślejszej współpracy między różnymi działami wewnętrznymi (np. zajmującymi się kwestiami finansowymi, ryzykiem, zrównoważonym rozwojem, relacjami inwestorskimi, itp.). Ponadto ocena szans i zagrożeń, z jakimi mierzy się spółka, nie będzie mogła być uznana za dokładną bez przeprowadzenia kompleksowej analizy scenariuszy związanych ze zmianami klimatycznymi. W pierwszej fazie działania związane z wdrożeniem zaleceń TCFD w organizacji mogą być trudne i wiązać się z dodatkowymi nakładami, ale w dłuższej perspektywie poczynione wysiłki przyniosą spółkom wymierne korzyści.

W światowym badaniu *EY Global Climate Risk Disclosure Barometer 2021* wskazujemy, że organizacje powinny przyspieszyć proces wdrażania strategii klimatycznych. Przedsiębiorstwa, które obecnie podejmują działania w tym obszarze, będą zdecydowanie mniej narażone na ryzyko wynikające ze zmian klimatu. Ponadto firmy te będą lepiej przygotowane na transformację klimatyczną, a tym samym będą mogły szybciej wykorzystać pojawiające się możliwości biznesowe. Właściwe uwzględnienie zagrożeń i szans może pomóc organizacjom w dokładnej ocenie potencjalnego wpływu zmian klimatycznych na ich działalność, w tym przede wszystkim na strategię. Tworzenie założeń strategicznych na podstawie dogłębnej analizy ryzyka, również klimatycznego, przyczynia się do budowy długoterminowej wartości firm i sprawia, że są odporniejsze na zagrożenia w różnych horyzontach czasowych.

Zrozumienie sposobów redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach łańcucha wartości

Pełne zrozumienie zagrożeń i szans związanych z klimatem wykracza poza wyliczenie i weryfikację śladu węglowego organizacji. Może wymagać bardziej złożonego zarządzania danymi, analizy i prognozowania. Co więcej, w przypadku znaczącej części przedsiębiorstw emisje pośrednie w górę i w dół łańcucha wartości (zakres 3 GHG Protocol) są wyższe niż te, które powstają na podstawie ich własnych operacji (zakresy 1 i 2 GHG Protocol). Patrząc w dół łańcucha wartości, w zależności od sektora, największe dźwignie redukcji emisji gazów cieplarnianych mogą pojawić się na etapie produkcji bądź transportu surowców, a patrząc w górę – na etapie przetwarzania, użytkowania lub transportu produktów.

Interesariusze zwiększają swoją kontrolę nad emisją w łańcuchu wartości, szczególnie w branżach o wysokiej emisyjności gazów cieplarnianych oraz skierowanych bezpośrednio do konsumentów. Zalecenia globalnej inicjatywy Science Based Targets (SBTi) mającej na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych wskazują, że „jeśli emisje firmy z zakresu 3 stanowią co najmniej 40% całkowitej emisji z zakresów 1, 2 i 3, to należy ustalić cel dla zakresu 3".

Brak proaktywnego podejścia do transformacji klimatycznej zwiększa ryzyko utraty długoterminowej wartości. Trzeba działać teraz.

Wyniki dla sektorów i indeksu WIG20

Banki i ubezpieczyciele

W ciągu ostatniego roku spółki z sektora banki i ubezpieczyciele raportowały kwestie ryzyka klimatycznego w najbardziej dojrzały sposób.

Wśród badanych podmiotów średnia zgodność z rekomendacjami TCFD wyniosła 69% a jakość 36%. Odzwierciedla to wiodącą rolę sektora finansowego we wdrażanie zaleceń TCFD oraz rosnące zainteresowanie ujawnianiem potencjalnych zagrożeń związanych ze zmianą klimatu i zapobieganiem im. Jest to także pochodna zmian zachodzących w otoczeniu regulacyjnym, a tym samym konieczności dostosowania działalności spółek z sektora finansowego do nowych wymogów.

Spośród przebadanych przez EY podmiotów, 40% wprost odniosło się do wytycznych TCFD w swoich raportach z 2020 roku lub zapowiedziało rozpoczęcie procesu wdrażania zaleceń. Pozostałe podmioty wprawdzie nie zadeklarowały stosowania zaleceń TCFD, ale zaadresowały wybrane obszary tematyczne lub zapowiedziały publikację raportów uwzględniających kwestie klimatyczne w najbliższej przyszłości. Z badania *EY Global Climate Risk Disclosure Barometer 2021* wynika, że bankowość jest jednym z wiodących sektorów w zakresie ujawniania informacji klimatycznych również w ujęciu światowym.

Zarządzanie ryzykiem klimatycznym jest jednym z głównych wyzwań stojących przed sektorem finansowym. Według *11th Annual EY-IIF Bank Risk Management Survey* znalazło się ono na szczycie listy nowych ryzyk, wymagających atencji w najbliższych 5 latach.

Sektor finansowy może zwiększyć swoją rolę jako akceleratora transformacji całego rynku w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz sukcesywnego zwiększania nakładów na powiązane inicjatywy.

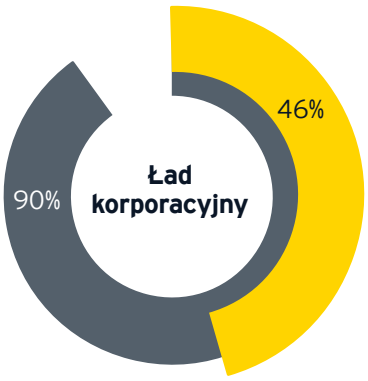

Na tle innych sektorów podmioty z sektora banki i ubezpieczyciele uzyskały najwyższe oceny zarówno pod względem zgodności, jak i jakości informacji w obszarze ładu korporacyjnego. Coraz częściej powoływane są dedykowane komitety, których zadaniem jest wspieranie inicjatyw środowiskowych bądź tworzone są odrębne stanowiska do zarządzania ryzykiem klimatycznym – również dla zapewnienia odpowiedniej wiedzy organom korporacyjnym.

Większość podmiotów jasno wskazała odniesienie do ładu korporacyjnego z uwzględnieniem czynników klimatycznych – średnia zgodność wyniosła 90%. Jakość publikowanych informacji jest jednak znacznie niższa – średnio wyniosła 46%. Ponadto tylko 20% spółek uzyskało najwyższe noty. Liderzy mający dobrze zaprojektowany system ładu korporacyjnego nie tylko wskazali w swoich sprawozdaniach nadzór i rolę kierownictwa w ocenie ryzyka i szans związanych z klimatem, ale równocześnie odnieśli się wprost do wytycznych TCFD.

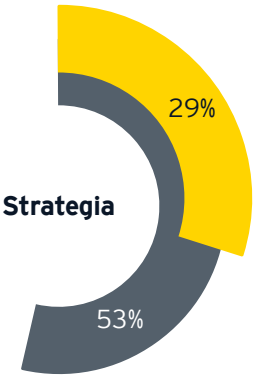

Pomimo faktu, że wśród czterech obszarów TCFD w ramach sektora banki i ubezpieczyciele, obszar strategii uzyskał najniższe noty zarówno pod względem zgodności z rekomendacjami (53%), jak i jakości (29%), to jest liderem spośród wszystkich badanych branż.

Z badanej grupy podmiotów tylko jeden przeprowadził analizę scenariuszową wykorzystującą możliwe dostępne modele prognozowania temperatury na Ziemi. Zidentyfikowane czynniki ryzyka ujęto w analizę w ramach dwóch scenariuszy, co pozwoliło na ocenę odporności strategii, modelu biznesowego i założeń finansowych na zmiany klimatyczne. Często powtarzającym się schematem było wskazywanie zagrożeń i możliwości związanych z klimatem, jednakże bez przyporządkowania do poszczególnych horyzontów czasowych (krótko-, średnio- i długoterminowego) – jedynie 20% podmiotów ujawniło ten aspekt.

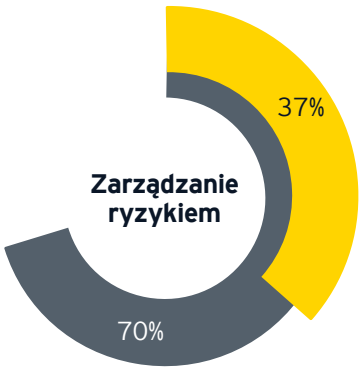

Pomimo podjęcia przez część instytucji działań w zakresie zarządzania ryzykiem klimatycznym, nadal jest to obszar wymagający poprawy. Większość badanych podmiotów nie wypracowała kompleksowego podejścia do zarządzania ryzykiem klimatycznym ani nie wdrożyła narzędzi do oceny jego wpływu na swoje bilanse. 40% badanych spółek nie wskazało sposobu integracji procesów identyfikacji, oceny i zarządzania ryzykiem związanym z klimatem w ramach ogólnego zarządzania ryzykiem w organizacji.

Tylko jeden podmiot uzyskał maksymalne noty za sposób ujawnienia procesów zarządzania ryzykiem w odniesieniu do wszystkich trzech rekomendacji TCFD, co najlepiej pokazuje przestrzeń do rozwoju pozostałych organizacji. Z kolei 30% podmiotów nie ujawniło takich procesów bądź wykazało jedynie pierwszą próbę ich oceny.

Niemniej jednak, na tle pozostałych sektorów objętych badaniem, sektor banki i ubezpieczyciele został oceniony najwyżej w kontekście przedstawienia praktyk zarządzania ryzykiem.

Biorąc pod uwagę rosnące oczekiwania regulatorów względem instytucji finansowych należy oczekiwać, że pozostaną one liderami pod tym względem.

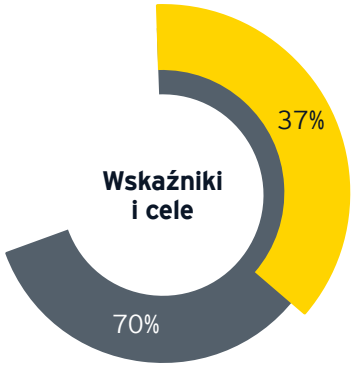

Obszar wskaźniki i cele uzyskał zbliżone oceny do obszaru zarządzania ryzykiem zarówno z punktu widzenia zgodności z rekomendacjami, jak i jakości prezentowanych treści. Wysokie noty otrzymały spółki, które wskazały metodykę pomiaru lub obliczania emisji gazów cieplarnianych, a także dane historyczne dotyczące ich kluczowych wskaźników efektywności.

Z badania EY wynika, że połowa analizowanych podmiotów z sektora banki i ubezpieczyciele ujawniła emisje gazów cieplarnianych z zakresu 3 (poza zakresem 1 i 2) lub dodatkowo pracuje nad wdrożeniem obliczania emisji dla zakresu 3. Natomiast 20% spółek w żadnym stopniu nie odniosło się do wskaźników i celów wykorzystywanych do oceny i zarządzania ryzykiem klimatycznym.

Energia

Sektor energii jest jednym z najwyżej ocenionych w zakresie zgodności z rekomendacjami TCFD. Zarówno same spółki, jak i ich otoczenie zauważają liczne zagrożenia i możliwości związane z klimatem, na które narażony jest sektor – szczególnie w kontekście transformacji energetycznej.

Trzy z dziesięciu badanych spółek zadeklarowało, że uwzględniły w swoich sprawozdaniach zalecenia TCFD, a jedna poinformowała, że jest w trakcie ich wdrażania. Pozostałe spółki nie odniosły się bezpośrednio do rekomendacji, jednak większość z nich częściowo zaadresowała wybrane obszary.

Większe spółki osiągały istotnie wyższe wyniki niż ich mniejsi konkurenci. Podmioty notowane w WIG20 uzyskały średnio 87% zgodności z zaleceniami TCFD, przy średniej ocenie jakości blisko 60%.

Jakość ujawnień w obszarach zarządzania ryzykiem oraz wskaźników i celów prezentowanych przez spółki z sektora energii prezentuje się relatywnie dobrze na tle innych sektorów. Wynika to przede wszystkim z konieczności dostosowania się do licznych norm i regulacji środowiskowych, co bezpośrednio wpływa na dojrzałość organizacji w zakresie ujawnień klimatycznych.

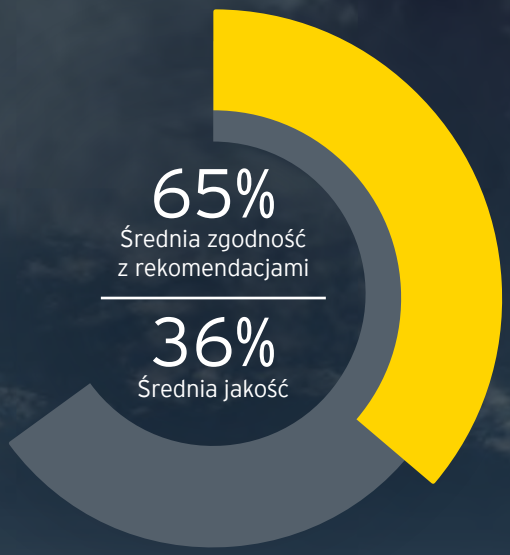

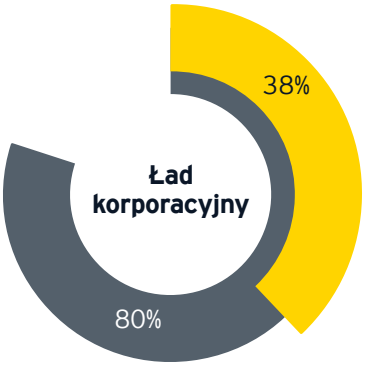

Zdecydowana większość badanych spółek ujawniła informacje odnoszące się do obszaru ładu korporacyjnego, ale jakość prezentowanych ujawnień była zróżnicowana. Średnie oceny sektora zarówno pod względem zgodności, jak i jakości informacji są powyżej średniej dla wszystkich badanych sektorów – ale tylko jeden z badanych podmiotów w pełni zaadresował wytyczne TCFD w tym obszarze.

Zdecydowana większość spółek odniosła się do kwestii roli zarządu w nadzorowaniu zagadnień związanych z klimatem. Jakość ujawnień dotyczących roli kierownictwa w ocenie i zarządzaniu ryzykiem oraz możliwości klimatycznych była jednak niższa. 30% badanych organizacji w żadnym stopniu nie odniosła się do tego obszaru, a połowa nie poinformowała o istnieniu lub tworzeniu dedykowanych komitetów bądź stanowisk.

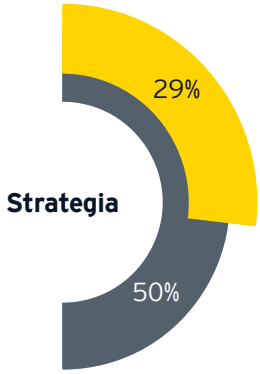

Obszar strategii uzyskał najniższe oceny, zarówno pod względem zgodności, jak i jakości ujawnień. W dużej mierze wynika to z braku przeprowadzania analiz scenariuszowych – tylko jedna z dziesięciu badanych spółek uwzględniła ten aspekt w swoich sprawozdaniach.

Sektor energii stoi przed licznymi zagrożeniami związanymi z klimatem, przejściowymi i fizycznymi, w perspektywie krótko- i długoterminowej. Liderzy w tym obszarze są świadomi wagi obserwowanych zmian klimatycznych. W związku z tym ich strategia kompleksowo adresuje ryzyko oraz szanse wynikające z zachodzących zmian, uwzględniając różne perspektywy czasowe oraz ich wpływ na model biznesowy i kondycję finansową firmy.

Sektor energii jest w czołówce badanych sektorów, jeśli chodzi o ocenę ujawnień w obszarze zarządzania ryzykiem klimatycznym - nawet pomimo tego, że 30% badanych spółek w ogóle nie odniosło się do zaleceń TCFD w tym obszarze. Dwa podmioty otrzymały najwyższą ocenę w tym zakresie dzięki dokładnemu opisowi procesów identyfikacji szans i zagrożeń związanych z klimatem, a także zarządzania nimi.

Spółki z niskimi notami często opisywały system zarządzania ryzykiem przedsiębiorstwa, ale bez umiejscowienia ryzyka związanego z klimatem. Jedynie nieliczne z badanych organizacji wskazały, w jaki sposób proces zarządzania ryzykiem klimatycznym jest zintegrowany z ich ogólnym zarządzaniem ryzykiem. Jednocześnie spółki podkreślają konieczność budowy kompleksowych, zintegrowanych systemów zarządzania ryzykiem, łączących ryzyko działalności biznesowej z ryzykiem niefinansowym, szczególnie w obszarze środowiska naturalnego i klimatu.

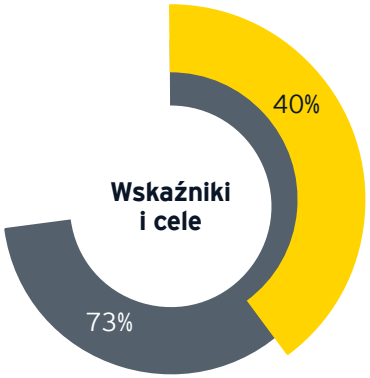

Zdecydowana większość badanych podmiotów ujawniła wskaźniki stosowane do oceny ryzyka i możliwości związanych z klimatem wraz z danymi historycznymi. Najlepsze firmy mają ściśle zdefiniowane wskaźniki i cele, które są spójne ze strategią przedsiębiorstwa. Zwracają też szczególną uwagę na określenie celów, których stopień realizacji jest cyklicznie monitorowany i publikowany, aby wszyscy interesariusze mogli ocenić zaawansowanie realizacji przyjętej strategii.

Raportowanie emisji gazów cieplarnianych w spółkach sektora energii, charakteryzujących się wysoką emisją własną, powinno ulec poprawie.

Jedynie 10% badanych spółek wskazało zakres 3 emisji, 40% spółek wskazało emisje z zakresu 2, a 70% przedstawiło zakres 1.

Rolnictwo, żywność i produkty leśne

Raportowanie klimatyczne w sektorze rolno-spożywczym w ostatnim roku znajdowało się w początkowym stadium rozwoju. Sektor ten jest jednym z najsłabiej ocenionych, zarówno pod względem publikowanych informacji, zgodności z poszczególnymi obszarami TCFD, jak i jakości.

Tylko dwie z dziesięciu badanych spółek zadeklarowały dostosowanie swojej sprawozdawczości do zaleceń TCFD. Cztery osiągnęły całkowitą ocenę jakości poniżej 10%, a jedna w ogóle nie odniosła się do kwestii klimatycznych opisanych w zaleceniach. Średnią ocenę dla sektora podniosły wyniki jednej spółki, która uzyskała ocenę ponad 80% pod względem jakości. Noty pozostałych spółek nie przekroczyły 25%.

Wraz z przechodzeniem z dotychczasowego sposobu działania do gospodarki niskoemisyjnej wzrośnie nacisk na przykładanie większej uwagi do raportowania kwestii klimatycznych. Ponadto praktyki operacyjne i oferta produktów będą kształtowane przez regulacje, rynki i zachowania konsumentów.

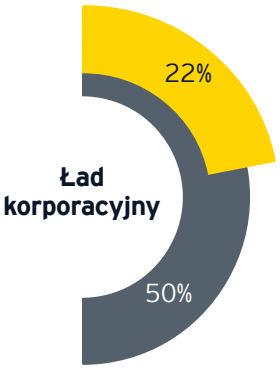

Spółki, które nie zadeklarowały stosowania się do zaleceń TCFD, w marginalnym stopniu odniosły się też do kwestii związanych z ładem korporacyjnym. Blisko 70% badanych podmiotów nie wskazało roli kierownictwa w ocenie ryzyka i możliwości związanych z klimatem. W pozostałych spółkach rola ta została przyporządkowana do już istniejących stanowisk.

Ponad połowa badanych spółek opisała rolę zarządu w nadzorowaniu kwestii klimatycznych – ale w większości przypadków opis ograniczał się do wskazania istniejących lub powstających systemów zarządzania obejmujących kwestie środowiskowe i klimatyczne.

Tylko jedna z badanych spółek uwzględniła wszystkie rekomendacje związane z ładem korporacyjnym.

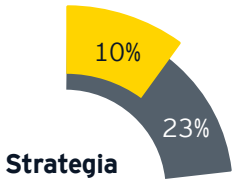

Strategia jest najgorzej potraktowanym przez spółki z sektora rolno-spożywczego obszarem zaleceń TCFD. Oceny prezentują się wyjątkowo skromnie na tle badanych sektorów, zarówno pod względem zgodności, jak i jakości żaden z badanych podmiotów nie otrzymał najwyższej oceny.

Jedynie cztery z dziesięciu analizowanych spółek zidentyfikowały zagrożenia związane z kwestiami klimatycznymi, a tylko jedna opisała je w horyzontach czasowych. Trzy podmioty podjęły próbę oceny wpływu ryzyka na ich działalność, jednak w większości przypadków przedstawiono jedynie ogólny zarys podejmowanych działań i inicjatyw. Żadna z badanych spółek nie ujawniła przeprowadzenia analizy scenariuszowej.

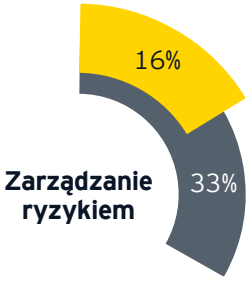

Obszar zarządzania ryzykiem w sektorze rolnictwa, żywności i produkcji leśnej był najsłabszy spośród badanych sektorów. Ocena jakości również jest jedną z najniższych. 40% badanych spółek nie ujawniło sposobów identyfikacji i oceny ryzyka klimatycznego oraz zarządzania nim.

Jedynie 20% spółek ujęło ryzyko związane z klimatem w grupie najważniejszego ryzyka, a 10% szczegółowo wskazało, w jaki sposób integruje zarządzanie ryzykiem klimatycznym z ogólnym systemem zarządzania ryzykiem.

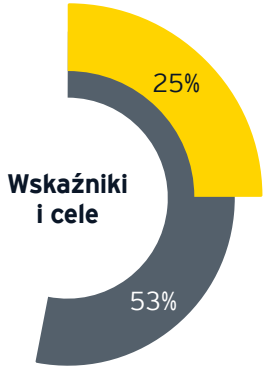

Spośród grupy badanych spółek 80% odniosło się w swoich raportach do obszaru wskaźników i celów. Niskie oceny w tym zakresie wynikają w dużej mierze z braku odniesienia przedstawionych wskaźników do kwestii oceny szans i zagrożeń związanych z klimatem. Zdecydowana większość badanych organizacji nie wskazała również konkretnych celów dotyczących kształtowania się tych mierników w przyszłości.

Większość podmiotów określiła swoją emisję gazów cieplarnianych z zakresu 1 i 2 obliczaną zgodnie z metodyką protokołu GHG. Jedna z dziesięciu badanych spółek wskazała również emisje z zakresu 3. Dwie badanie spółki nie podały informacji dotyczących wartości emisji.

Materiały i budownictwo

Sektor materiały i budownictwo jest stosunkowo dobrze rozwinięty pod względem dostosowania do rekomendacji TCFD zarówno pod względem zgodności, jak i jakości publikowanych informacji. Wyniki te wskazują na rosnącą świadomość organizacji odnośnie ich wpływu na środowisko oraz wyzwań i oczekiwań stojących przed nimi w obliczu zarządzania nim.

Ocenione podmioty są mocno zróżnicowane pod względem stopnia implementacji wytycznych TCFD. Jedna z dziesięciu badanych spółek wskazała, że w swoich raportach uwzględnia wytyczne, a inna podała, iż jest w trakcie ich wdrażania. Obie osiągnęły najlepsze wyniki w sektorze.

Pozostałe spółki, które jak dotąd nie zadeklarowały dostosowania się do TCFD, prezentują relatywnie wysoki (w porównaniu z badaną próbą) poziom zgodności z rekomendacjami w ramach wyodrębnionych obszarów.

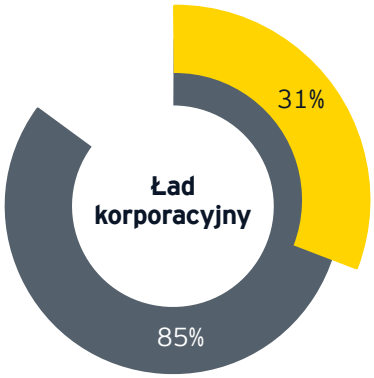

Prawie wszystkie badane podmioty nawiązały w swoich raportach do obszaru związanego z ładem korporacyjnym. Zgodność z rekomendacjami nie przekłada się jednak na jakość prezentowanych informacji. Spółki zwracają uwagę na rolę kierownictwa w nadzorowaniu kwestii środowiskowych i zarządzaniu nimi, jednak często brakuje bezpośrednich odniesień do aspektów związanych z klimatem.

Niemal wszystkie badane podmioty wskazały rolę zarządu w nadzorowaniu kwestii środowiskowych. Większość ma dedykowane systemy zarządzania środowiskowego lub uwzględnia kwestie klimatyczne w ramach polityki zarządzania ryzykiem. Najwyższe noty otrzymały jednak spółki z odrębną polityką klimatyczną lub uwzględniające kwestie klimatu jako element strategii. Wśród badanych spółek kilka poinformowało, że jest w trakcie wpisywania zagadnień klimatycznych w procesy zarządcze oraz strategię działalności lub planuje ich uwzględnienie. Wskazuje to na rosnące zainteresowanie przedsiębiorstw raportowaniem zagadnień z tego obszaru.

Badane podmioty z sektora w mniejszym stopniu opisały rolę kierownictwa w ocenie ryzyka i szans związanych z klimatem i zarządzaniem nimi. Najwyżej ocenione zostały podmioty, które dokładnie określiły rolę poszczególnych osób oraz te, które stworzyły osobne stanowiska, a także wskazały powiązania między nimi a zarządem.

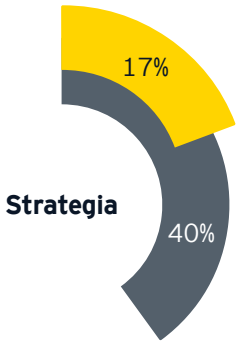

Obszar strategii jest najsłabiej zaadresowanym przez badane spółki z sektora obszarem zaleceń TCFD – zarówno jeśli chodzi o zgodność z rekomendacjami, jak i jakość podawanych informacji. Większość przedsiębiorstw nie ma doświadczenia w rozpatrywaniu czynników środowiskowych ani danych związanych z możliwym wpływem zmian klimatycznych na ich działalność, na podstawie których mogłyby budować model biznesowy, strategię i plany finansowe. Tylko jedna z dziesięciu badanych spółek określiła wszystkie aspekty definiowane dla obszaru strategicznego zgodnie z wytycznymi TCFD.

Badane podmioty identyfikowały ryzyko i szanse związane ze środowiskiem, ale w większości przypadków nie dotyczyły bezpośrednio kwestii klimatu oraz nie zostały przedstawione dla poszczególnych horyzontów czasowych. Spółki z sektora dostrzegają bezpośredni, negatywny wpływ swojej działalności na środowisko oraz konieczność transformacji potrzebnej do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Jednocześnie upatrują potencjał biznesowy w rozwoju nowego rynku dla produktów i usług opartych na rozwiązaniach proekologicznych.

Blisko połowa badanych spółek wskazała, że uwzględnia kwestie klimatyczne w swoim modelu biznesowym bądź strategii – w tym tylko jedna zwróciła uwagę na odporność swojej strategii w kontekście zmian klimatycznych. Jednocześnie żadna ze spółek nie przedstawiła analizy scenariuszowej.

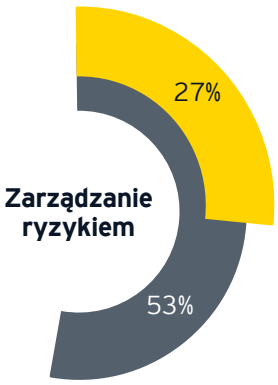

Średnia ocena spółek z sektora w obszarze zarządzania ryzykiem jest zbliżona do średniej oceny dla wszystkich badanych sektorów, zarówno pod względem zgodności, jak i jakości publikowanych informacji. Jakość raportowania poszczególnych podmiotów jest jednak zróżnicowana. Jeden z dziesięciu badanych podmiotów otrzymał maksymalną ocenę, dla dwóch innych ocena jakości wyniosła 60%, a dla pozostałych nie przekroczyła 10%.

Spółki z sektora najczęściej opisywały swoje procesy identyfikacji i oceny ryzyka klimatycznego bądź deklarowały pracę nad stworzeniem takich procesów. Na ten element w swoich sprawozdaniach zwróciło uwagę 70% badanych organizacji. Większość badanych spółek nie wypracowała jednak kompleksowego podejścia do zarządzania ryzykiem klimatycznym ani nie wdrożyła narzędzi do oceny wpływu zagrożeń klimatycznych na swoją działalność. Wśród analizowanych podmiotów tylko trzy włączyły ryzyko związane z klimatem do zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem.

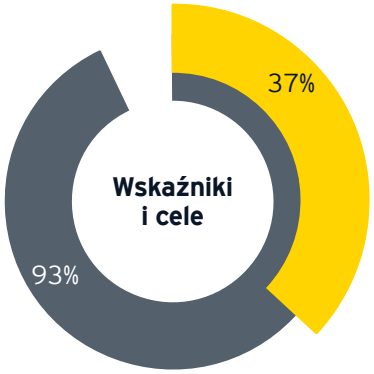

Spośród czterech obszarów rekomendacji TCFD, spółki z sektora najwięcej uwagi poświęciły obszarowi wskaźniki i cele. Zarówno pod względem zgodności, jak i jakości publikowanych informacji podmioty z sektora materiały i budownictwo plasują się w czołówce wśród badanych sektorów.

Wszystkie badane firmy przedstawiły wyniki kalkulacji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, podając również dane historyczne. Spółki najczęściej raportowały emisje dla zakresu 1 i 2, w tym jedna z dziesięciu badanych spółek wskazała również emisje dla zakresu 3.

Pomimo dość szczegółowego raportowania obszaru wskaźniki i cele oraz odnoszenia się do stosowania technologii zgodnych z najlepszymi dostępnymi technikami (BAT), tylko nieliczne spółki zakładały konkretne i mierzalne cele osiągnięcia określonych poziomów wskaźników w przyszłości.

Transport

Spośród czterech obszarów TCFD, spółki z tego sektora najwięcej uwagi poświęciły obszarowi wskaźniki i cele. Jeśli chodzi o zgodność z rekomendacjami oraz jakość publikowanych informacji, podmioty z sektora transport nie znalazły się w czołówce badanych sektorów.

Wszystkie spółki przedstawiły wyniki kalkulacji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, podając również dane historyczne. Najczęściej raportowały emisje dla zakresu 1 i 2, w tym jedna z dziesięciu badanych firm wskazała również emisje dla zakresu 3.

Pomimo dość szczegółowego raportowania obszaru wskaźniki i cele oraz odnoszenia się do stosowania technologii zgodnych z najlepszymi dostępnymi technikami, tylko nieliczne spółki zakładały konkretne i mierzalne cele osiągnięcia określonych poziomów wskaźników w przyszłości.

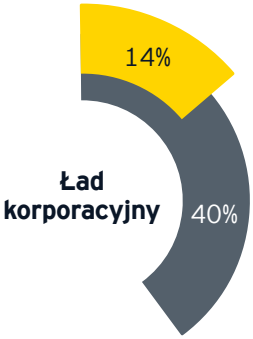

W grupie badanych spółek tylko 40% ujawniło informacje częściowo dotyczące obszaru ład korporacyjny, co jest najniższym wynikiem wśród badanych sektorów. Ponad połowa określiła jedynie ogólne podejście kierownictwa do kwestii klimatycznych, nie powołując się przy tym wprost na zalecenia TCFD, a tylko 20% spółek wskazało rolę osób zarządzających w ocenie i zarządzaniu ryzykiem klimatycznym. Jedna ze spółek wprost odniosła się w swoim raporcie do rekomendacji TCFD.

Analogicznie niska była jakość ujawnień zasad zarządzania ryzykiem klimatycznym – średnio wyniosła 14%. Żadna z badanych spółek nie uzyskała maksymalnej oceny. Zdefiniowanie ładu korporacyjnego oraz roli zarządu w kontekście kwestii klimatycznych jest więc poważną przestrzenią do rozwoju dla większości badanych spółek z sektora transportu.

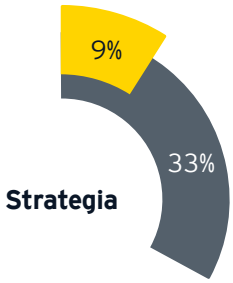

Na tle czterech obszarów rekomendowanych przez TCFD ujawnień, obszar strategii został poruszony w najmniejszym stopniu. Średnia zgodność z rekomendacjami wyniosła 33%, a jakość 9% – co jest najniższym wynikiem spośród analizowanych sektorów.

Jedna trzecia spółek nie wskazała oceny oddziaływania zmian klimatu na biznes organizacji, w tym na strategię. Większość jedynie w ograniczonym stopniu zasygnalizowała zagrożenia i szanse klimatyczne. Tylko 20% podmiotów przedstawiło je w kontekście horyzontów czasowych.

Niewątpliwie, jednym z największych wyzwań było przeprowadzenie analiz scenariuszowych wraz z oceną wpływu ryzyka klimatycznego na biznes. Żadna z analizowanych spółek nie przeprowadziła analizy scenariuszowej.

W ramach obszaru zarządzania ryzykiem, średnia zgodność z rekomendacjami wyniosła 37%, natomiast jakość 14% – najniższy wynik pośród badanych sektorów. Ponadto, blisko połowa przedsiębiorstw w ogóle nie ujęła tego aspektu w swoich raportach za 2020 rok.

Istotnym wyzwaniem było także włączenie zagrożeń klimatycznych w zintegrowaną strategię zarządzania ryzykiem. Tylko jedna spółka opisała, w jaki sposób proces zarządzania ryzykiem klimatycznym jest powiązany z jej ogólnym zarządzaniem ryzykiem.

Liderzy sektora w obszarze zarządzania ryzykiem mają bardzo dobrze opracowane procesy identyfikowania, oceny i zarządzania ryzykiem związanym ze zmianami klimatycznymi. Warto podkreślić, że tworzą one spójną całość z całym systemem zarządzania ryzykiem w organizacji.

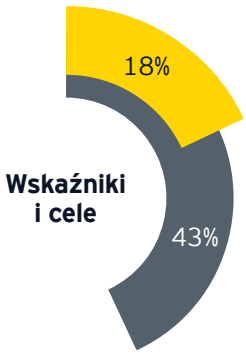

Na tle badanych sektorów transport uzyskał najniższe oceny w obszarze wskaźniki i cele – średnia zgodność wyniosła 43%, przy średniej jakości prezentowanych treści na poziomie 18%. Jednocześnie tylko jedna spółka otrzymała maksymalne noty, podczas gdy oceny pozostałych podmiotów były wyjątkowo niskie (najczęściej 1 lub 0).

Największe wyzwanie dla przedsiębiorstw stanowiło wskazanie celów, które organizacja zdefiniowała w odniesieniu do zarządzania ryzykiem i możliwościami związanymi z klimatem – jedynie 20% podmiotów częściowo odniosło się do tego kryterium w swoich raportach. Żadna z badanych spółek nie ujawniła emisji gazów cieplarnianych z zakresu 3, zaś tylko 30% przedstawiło poziom emisji dla zakresów 1 i 2.

WIG20

Spółki z indeksu WIG20 w najbardziej dojrzały sposób raportują kwestie klimatyczne spośród wszystkich badanych przedsiębiorstw. Ponad jedna trzecia z nich wprost odniosła się do zaleceń TCFD, a kolejne 25% jest w trakcie procesu ich implementacji lub zadeklarowało taki zamiar. Jest to z pewnością związane z tym, że podmioty wchodzące w skład indeksu WIG20 są najbardziej eksponowane na ocenę globalnych inwestorów, którzy w coraz większym stopniu analizują spółki pod względem aspektów klimatycznych.

Nie bez znaczenia dla wysokiego wyniku pozostaje również istotny udział w indeksie spółek z sektorów banki i ubezpieczyciele oraz energia, charakteryzujących się stosunkowo wysoką jakością raportowania klimatycznego.

Wśród badanych podmiotów średnia zgodność z rekomendacjami wyniosła 73% i była najwyższa ze wszystkich badanych sektorów. Warto podkreślić, że osiągnięty wynik był nieznacznie wyższy od średniej wartości 70%, wskazanej w globalnym raporcie *EY Global Climate Risk Disclosure Barometer 2021*. Biorąc pod uwagę jakość ujawnień, wynik spółek z indeksu WIG20 był równy średniej globalnej wartości, wynosząc 42%. Osiągnięte rezultaty wskazują, że największe spółki GPW prezentują średni globalny poziom w zakresie ujawnień klimatycznych.

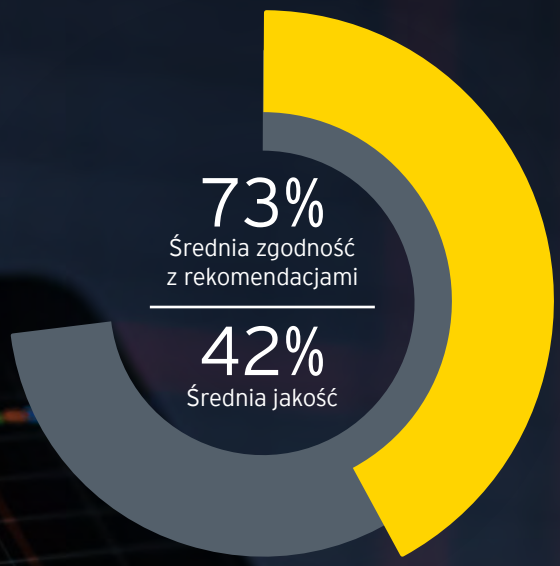

Spółki z indeksu WIG20 uzyskały najwyższe oceny, zarówno pod względem zgodności (90%), jak i jakości (47%) ujawnień w obszarze ładu korporacyjnego. Co więcej, są to najlepsze wyniki w analizowanej próbie przedsiębiorstw.

Spośród spółek z indeksu WIG20 najniższe wyniki uzyskały podmioty z sektorów nieuwzględnionych jako najbardziej narażone na ryzyka klimatyczne w rekomendacjach TCFD, a które tylko częściowo lub wcale nie objęły raportowaniem obszaru ładu korporacyjnego. Jedynie dwie spółki uzyskały najwyższe noty. Odniosły się wprost do wytycznych TCFD oraz szczegółowo wskazały nadzór i rolę kierownictwa w ocenie ryzyka i możliwości związanych z klimatem.

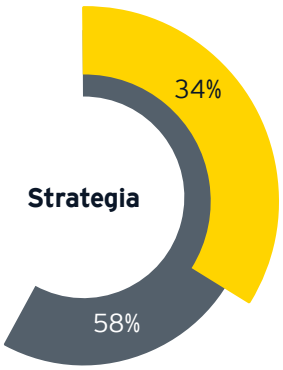

Obszar strategii dla spółek z indeksu WIG20, podobnie jak dla pozostałych uwzględnionych w analizie sektorów, pozostaje wciąż istotnym wyzwaniem. Średnia zgodność z rekomendacjami wyniosła 58%, zaś średnia jakość 34%. To najniższy wynik spośród wszystkich obszarów.

Do pełnego zrealizowania rekomendacji TCFD w obszarze strategii wymagane jest kompleksowe podejście, uwzględniające szczegółowe analizy wpływu zmian klimatycznych na działalność przedsiębiorstwa, w tym na jego finanse. Tylko jedna z analizowanych organizacji uzyskała maksymalne noty, w pełni stosując rekomendacje TCFD.

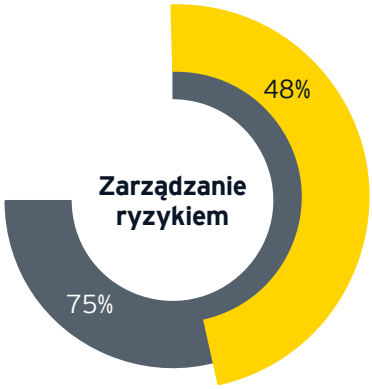

Podmioty wchodzące w skład indeksu WIG20 uzyskały wysoką ocenę ujawnień w zakresie zarządzania ryzykiem klimatycznym. Zgodność na poziomie 75% wyraźnie przewyższa średnią dla badanych sektorów, natomiast jakość ujawnień oceniona na 48% jest niemalże dwukrotnie wyższa od średniej przeanalizowanych sektorów.

Pomimo wysokiej średniej oceny dla całej grupy podmiotów dostrzegalne są istotne dysproporcje w jakości ujawnień – 25% spółek uzyskało najwyższe noty, odpowiadając na wszystkie rekomendacje TCFD. Z drugiej strony 25% analizowanych spółek nie ujawniło procesów zarządzania ryzykiem klimatycznym bądź wskazało podjęcie pierwszej próby oceny ryzyka klimatycznego.

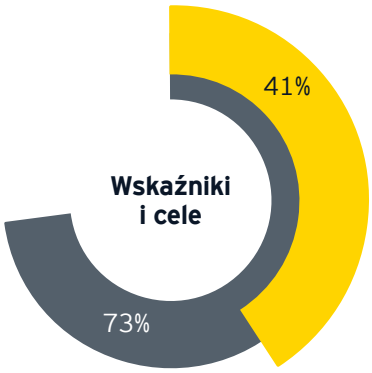

Spółki wchodzące w skład indeksu WIG20 uzyskały tylko nieznacznie wyższe, aniżeli wszystkie przeanalizowane branże, wyniki w obszarze wskaźniki i cele. Zdecydowana większość podmiotów chociaż w minimalny sposób omówiła wskaźniki stosowane do oceny ryzyka i szans związanych z klimatem, wraz z danymi historycznymi.

30% spółek nie ujawniło informacji o emisji gazów cieplarnianych, a kolejne 20% uwzględniło ten obszar w ograniczony sposób wskazując poziomy emisyjności – ale bez informacji o wyznaczonych docelowych wartościach oraz związanym z nimi ryzyku. Cztery podmioty dostały maksymalne oceny w obszarze ujawnień związanych z emisją gazów cieplarnianych.

Polska na tle świata

Dopiero porównanie wyników spółek z wynikami *EY Global Climate Risk Disclosure Barometer 2021* daje pełny obraz raportowania badanych, polskich przedsiębiorstw. Dla wszystkich zestawień globalne wyniki zgodności z zaleceniami TCFD oraz jakości ujawnień są lepsze niż wyniki polskich firm.

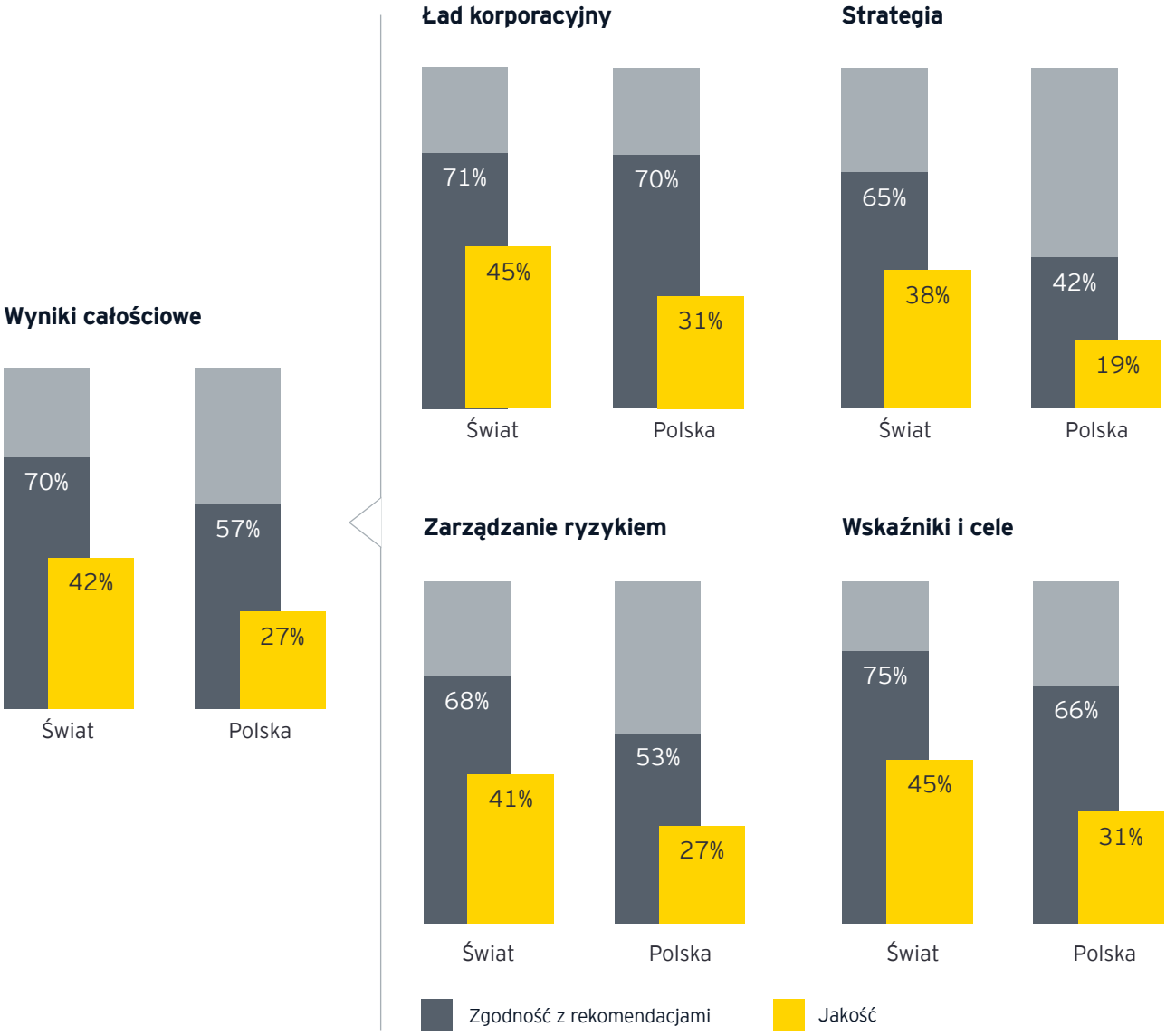

W wynikach całościowych spółki oceniane w badaniu globalnym uzyskały 70% w średniej ocenie zgodności z rekomendacjami TCFD oraz 42% w ocenie jakości ujawnień. W przypadku polskich spółek te wyniki wyniosły odpowiednio 57% oraz 27%. W ocenach większości kategorii zaobserwowano rozbieżności między wynikami. Największe różnice w ocenach wystąpiły w ramach kategorii strategia (wynik 65% dla zgodności oraz 38% dla jakości w badaniu globalnym oraz odpowiednio 42% i 19% dla edycji polskiej). Najmniejsze różnice odnotowano w średnich ocenach dla kategorii ład korporacyjny.

Stosowanie się do zaleceń TCFD nie jest obowiązkowe, ale coraz więcej państw oraz organizacji międzynarodowych wdraża przepisy regulujące raportowania kwestii związanych z klimatem. Nawet w obszarach mniej zaangażowanych w debatę klimatyczną, presja inwestorów przyczyniła się do polepszenia uzyskiwanych wyników.[6]

6 EY Global Climate Risk Disclosure Barometer 2021, czerwiec 2021

Wyniki całościowe dla wybranych państw i regionów na podstawie badań z 2021 roku

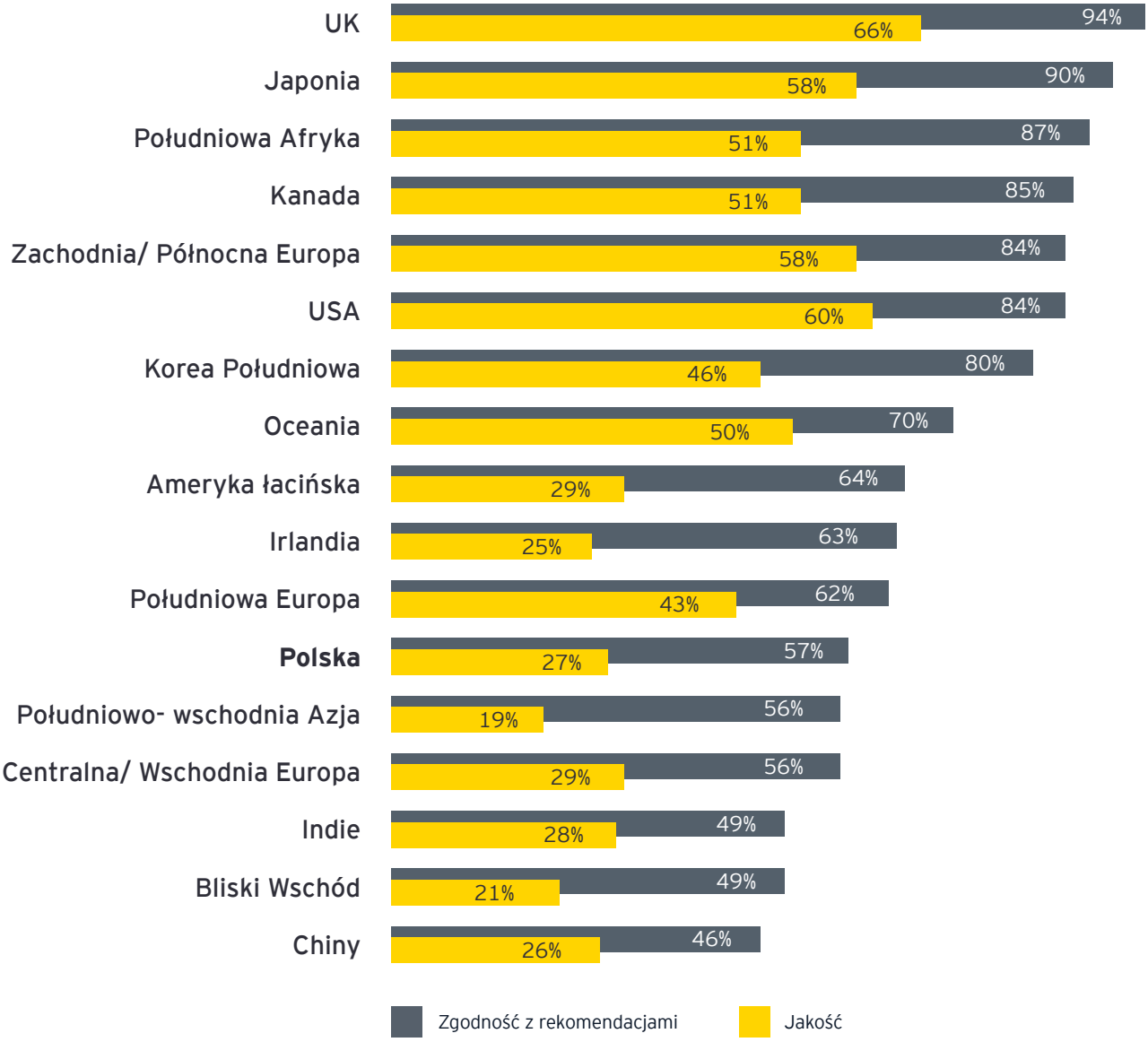

Najlepsze oceny w kwestii zgodności z zaleceniami TCFD oraz jakości ujawnienień w 2021 uzyskały spółki z Wielkiej Brytanii, Japonii, Południowej Afryki, Kanady, Zachodniej i Wschodniej Europy oraz z USA. Polska, uzyskując wyniki całościowe 57% dla zgodności oraz 27% dla jakości, znalazła się w dolnej części stawki.

Od raportowania ryzyka klimatycznego do transformacji biznesu

Zrozumienie ryzyka klimatycznego wykracza poza ocenę śladu węglowego danej organizacji i wymaga bardziej złożonego zarządzania danymi oraz prognozowania.

Reagowanie na zagrożenia i możliwości wynikające ze zmian klimatu będzie wymagało od organizacji zmiany modelu biznesowego, przywrócenia równowagi w portfelu oraz inwestowania w nowe technologie. Chcąc ukształtować swoją ścieżkę transformacji, organizacje powinny spojrzeć szerzej na łańcuch wartości, uwarunkowania sektorowe i możliwości, jakie może im dać gospodarka niskoemisyjna.

Ambicje zerowej emisyjności netto

Pierwszym krokiem organizacji powinno być ograniczenie własnej emisji gazów cieplarnianych, m.in. poprzez jej neutralizację (*carbon offset*), aby złagodzić wpływ na zmiany klimatu. Neutralność węglowa może być osiągnięta na poziomie krajowym poprzez kompensację emisji z obszarów innych jurysdykcji bądź w ramach jednej gałęzi przemysłu dzięki neutralizacji emisji z innych gałęzi. Kolejnym krokiem jest analiza łańcucha wartości, aby zmniejszyć narażenie organizacji na zmiany klimatyczne, a także szukanie sposobów inwestowania w technologie z potencjałem zerowej emisji netto.

W niedługiej perspektywie czasowej, celem inwestorów może stać się osiągnięcie zerowej emisji netto – kiedy ludzkość przestanie zwiększać obciążenie atmosfery gazami powodującymi globalne ocieplenie. W tym momencie organizacje będą zmuszone do wyjścia poza ambicję neutralności węglowej. Już niedługo łagodzenie dalszych szkód dla klimatu może nie być wyróżnikiem. Ostatecznie organizacje, które z wyprzedzeniem przyjmą strategię dekarbonizacji, stworzą długoterminową wartość opierając się na obecnych przekonaniach inwestorów, pracowników i konsumentów.

Jeśli przedsiębiorstwa chcą odegrać kluczową rolę w osiąganiu zerowej emisyjności netto w skali globalnej, to muszą zrozumieć, gdzie są na drodze do dekarbonizacji. A następnie przeanalizować, co mogą zrobić, by realizować cele oparte na naukowych faktach *(science-based targets)*. To one wyznaczają ścieżkę redukcji zgodną z Porozumieniem Paryskim. Najlepiej byłoby, gdyby organizacje zbadały możliwości podjęcia ambitnych działań na rzecz klimatu, wyznaczając cel zerowej emisji netto, zgodnie ze scenariuszem 1,5°C.

Największe możliwe poziomy redukcji

Dla większości organizacji inne emisje pośrednie, powstałe w łańcuchu wartości (zakres 3), są znacznie wyższe niż emisje bezpośrednie oraz pośrednie emisje energetyczne (zakres 1 i zakres 2). Największe dźwignie dekarbonizacji będą prawdopodobnie pochodzić albo z produkcji lub transportu na dalszych etapach łańcucha dostaw, albo z przetwarzania, wykorzystania lub transportu ich produktów na wcześniejszych etapach łańcucha dostaw. Obserwowane jest to nie tylko w przypadku sektorów o wysokiej emisji GHG, takich jak wydobycie rudy żelaza, gdzie znaczna część emisji z zakresu 3 pochodzi od klienta, który przetwarza produkt w stal.

Globalny sektor odzieżowy i obuwniczy wytwarza więcej gazów cieplarnianych niż sektory żeglugi i lotnictwa łącznie, a zdecydowana większość to emisje z zakresu 3.

40%

Wytyczne dotyczące celów dekarbonizacji wskazują, że

"jeśli emisje przedsiębiorstwa z zakresu 3 stanowią co najmniej 40% całkowitych emisji z zakresów 1, 2 i 3, należy ustalić cel z zakresu 3".

Najskuteczniejsze dźwignie dekarbonizacji rzadko są intuicyjne. Jeden z kluczowych koncernów farmaceutycznych odkrył, że 80% jego emisji było związane z czasem, przez jaki konsumenci używają produktów pod prysznicem. Jako kolejny przykład można wskazać przemysł spożywczy, w którym często emisje z produkcji żywności innej niż mięsna pochodzą w dużej mierze z transportu.

Nie dziwi więc fakt, że zainteresowanie interesariuszy wokół emisyjności w łańcuchu wartości organizacji jest coraz większe, szczególnie w sektorach o wysokiej emisji dwutlenku węgla oraz sektorach konsumenckich.

Większość organizacji ma obecnie nieprzejrzyste łańcuchy dostaw, co stanowi poważne wyzwanie przy obliczaniu emisji gazów cieplarnianych. Na organizacjach spoczywa obowiązek współpracy z dostawcami i zachęcania ich do uczestnictwa w procesie dekarbonizacji. Firmy przeznaczają czas i zasoby na badanie swoich łańcuchów dostaw pod kątem naruszeń praw człowieka. To samo powinny robić pod kątem analizy i redukcji emisji.

Wykorzystanie możliwości z wdrożenia rozwiązań gospodarki niskoemisyjnej

Równie ważne jak zidentyfikowanie i wdrażanie zmian w zakresie redukcji emisji GHG jest dążenie do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz tworzenie usług i produktów o niewielkim wpływie na klimat. Organizacje powinny zacząć rozpatrywać scenariusze wykraczające poza ich własny kontekst biznesowy, analizując także inne sektory, aby zrozumieć możliwości i alternatywne rozwiązania związane z dekarbonizacją.

Przewiduje się, że przejście do gospodarki niskoemisyjnej spowoduje znaczące zmiany strukturalne.

Co zerowa emisyjność netto będzie oznaczała na poziomie makro?

Do osiągnięcia przez gospodarki zerowej emisyjności netto konieczna jest bezprecedensowa i szybka redukcja katastrofalnych poziomów emisji GHG.

Oczekuje się, że przejście na gospodarkę niskoemisyjną spowoduje znaczące zmiany strukturalne. Systemy energetyczne prawdopodobnie zostaną zdekarbonizowane, systemy transportowe zostaną zelektryfikowane, a transport publiczny będzie napędzany przez źródła niskoemisyjne.

W górnictwie natomiast powinno nastąpić przejście z paliw kopalnych na takie surowce jak miedź i nikiel, które są niezbędne do wykorzystania energii słonecznej i pojazdów elektrycznych, a także inne cenne metale ważne dla technologii produkcji.

Oczekuje się, że sektor budowlany ulegnie przekształceniu, dzięki zastosowaniu niskoemisyjnych materiałów (np. drewna) oraz dzięki ekologicznym projektom modernizacyjnym. W rezultacie, wiele gałęzi przemysłu doświadczy znaczącej realokacji inwestycji.

Na podstawie obecnych zmian na rynku przewiduje się, że kapitał będzie przesuwał się z branż zaangażowanych w produkcję paliw kopalnych i tych z energochłonnymi modelami biznesowymi do dostawców i producentów innowacji specjalizujących się w zakresie: czystych technologii, rozwiązań niskoemisyjnych, alternatywnych źródeł energii, niskoemisyjnych produktów i usług oraz technologii – jak 5G – które mają odegrać ważną rolę w dekarbonizacji energii, transportu i produkcji.

Kolejne kroki

Świat będzie wymagał od każdej organizacji, aby już teraz podjęła działania na rzecz dekarbonizacji.

W czasach, gdy kwestie klimatyczne stanowią jeden z głównych punktów na globalnej agendzie politycznej oraz wśród opinii publicznej, ryzyko i możliwości związane z klimatem powinny znajdować się w centrum uwagi firm podczas określania strategii rozwoju. Niektóre z nich niechętnie podejmują działania związane ze zmianami klimatycznymi ze względu na wiele niewiadomych dotyczących natury i czasu wystąpienia ryzyka zmiany na gospodarkę niskoemisyjną, jak również jego fizycznych skutków. W miarę rozwoju nauki o zmianach klimatycznych, a tym samym otrzymywania coraz bardziej kompleksowych informacji, pojawia się konieczność natychmiastowego działania. Organizacje, które tego nie zrobią, zwłaszcza gdy proces przechodzenia na zerową emisję netto nabiera tempa, mogą być szczególnie narażone na ryzyko związane z klimatem i nieprzygotowane na wykorzystanie związanych z nim możliwości

Rozważając kolejne kroki w kierunku adaptacji do zmian klimatu, przedsiębiorstwa powinny być w stanie odpowiedzieć na następujące pytania:

- Jakie są zagrożenia i szanse, przed którymi stoi organizacja w wyniku zmian klimatycznych?
- Jak powinna zmienić się strategia, aby odpowiadać na zidentyfikowane zagrożenia i szanse wynikające ze zmian klimatycznych? Jakie będą wymagane inicjatywy strategiczne?
- Co należy zrobić, aby podążać właściwą drogą w kierunku dekarbonizacji?
- Jak informować rynek o ryzyku i szansach, proponowanych zmianach w strategii i postępach w drodze do dekarbonizacji?

W związku z tym firmy powinny rozważyć następujące etapy swoich działań.

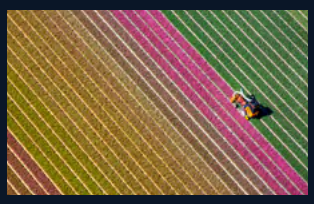

Etap 1: Zrozumienie ryzyka i szans związanych ze zmianami klimatu

Obliczenie i weryfikacja śladu węglowego, zrozumienie zagrożeń i szans wynikających ze zmian klimatycznych.

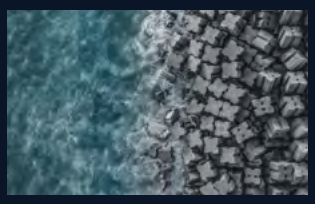

Etap 2: Opracowanie strategii klimatycznej

Opracowanie nowej, skoncentrowanej na zmianach klimatu strategii organizacyjnej w odpowiedzi na zagrożenia związane z klimatem (zarówno fizyczne, jak i przejścia) oraz szans.

Etap 3: Wdrożenie strategii

Wdrażanie i realizowanie strategii.

Etap 4: Komunikowanie rezultatów

Informowanie o podejściu do dekarbonizacji i o wynikach.

Zrozumienie ryzyka i szans związanych ze zmianami klimatu obejmuje:

- Mapowanie całego łańcucha wartości oraz analizę śladu węglowego.
- Przeprowadzenie analizy scenariuszowej, aby zidentyfikować odporność strategii oraz modelu biznesowego na możliwe scenariusze zmian związanych z klimatem, a także zidentyfikować ryzyka oraz szanse z nimi związane.

Opracowanie i wdrożenie strategii klimatycznej – rozpoczęcie procesu poprzez:

- Określenie ambicji i celów klimatycznych.
- Identyfikację i ocenę opcji strategicznych umożliwiających realizację ambicji klimatycznych, tj. m.in.:
  - Dekarbonizację produktów,
  - Przekształcenie łańcucha dostaw,
  - Optymalizację operacji,
  - Zmniejszanie ryzyka portfela aktywów,
  - Integrację technologii.

Komunikowanie rezultatów

jest niezbędne do umożliwienia interesariuszom dokonania pełnej i przejrzystej oceny wyników w zakresie kwestii klimatycznych. Raportowanie ujawnień związanych z klimatem, oferujących wnikliwe i wartościowe informacje, docelowo na takim samym poziomie jak w raportach finansowych, będzie istotną wartością.

EY pomaga organizacjom na ich drodze do dekarbonizacji.

Autorzy

Jarosław Wajer
Partner EY Polska
Lider Działu Energetyki w Polsce i regionie CESA,
Ekspert zagadnień zrównoważonego rozwoju

Jaroslaw.Wajer@pl.ey.com

Katarzyna Kłaczyńska Lewis
Partner EY Polska
Attorney and Counselor-At-Law, Liderka Zespołu
Energetyki, Zrównoważonego Rozwoju i Zmian Klimatu

Katarzyna.Klaczynska-Lewis@pl.ey.com

Rafał Hummel
Partner EY Polska
Lider Grupy ds. Zmian Klimatycznych
oraz Zrównoważonego Rozwoju,
Lider Zespołu ds Raportowania ESG

Rafal.Hummel@pl.ey.com

Paweł Flak
Associate Partner EY Polska
Ekspert w dziedzinie zarządzania ryzykiem
finansowym

Pawel.Flak@pl.ey.com

dr Marcin Witkowski
Manager EY Polska
Ekspert transformacji strategicznej
i zrównoważonego rozwoju

Marcin.Witkowski@pl.ey.com

Współautorzy

Tomasz Michalak

Paweł Janiak

Alicja Kapturowska

Maja Ciechańska

Agata Krawczyk

EY | Assurance | Tax | Strategy and Transactions | Consulting

O firmie EY

EY jest światowym liderem rynku usług profesjonalnych obejmujących usługi audytorskie, doradztwo podatkowe, doradztwo biznesowe i doradztwo transakcyjne. Nasza wiedza oraz świadczone przez nas najwyższej jakości usługi przyczyniają się do budowy zaufania na rynkach kapitałowych i w gospodarkach całego świata. W szeregach EY rozwijają się utalentowani liderzy zarządzający zgranymi zespołami, których celem jest spełnianie obietnic składanych przez markę EY. W ten sposób przyczyniamy się do budowy sprawniej funkcjonującego świata. Robimy to dla naszych klientów, społeczności, w których żyjemy i dla nas samych.

Nazwa EY odnosi się do firm członkowskich Ernst & Young Global Limited, z których każda stanowi osobny podmiot prawny. Ernst & Young Global Limited, brytyjska spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji (company limited by guarantee) nie świadczy usług na rzecz klientów. Informacje na temat sposobu gromadzenia przez EY i przetwarzania danych osobowych oraz praw przysługujących osobom fizycznym w świetle przepisów o ochronie danych osobowych są dostępne na stronie ey.com/pl/pl/home/privacy.

© 2021 EYGM Limited
Wszelkie prawa zastrzeżone.

SCORE: 00478-162

Niniejsza publikacja została sporządzona z należytą starannością, jednak z konieczności pewne informacje zostały podane w skróconej formie. W związku z tym publikacja ma charakter wyłącznie orientacyjny, a zawarte w niej dane nie powinny zastąpić szczegółowej analizy problemu lub profesjonalnego osądu. EY nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek straty powstałe w wyniku czynności podjętych lub zaniechanych na podstawie niniejszej publikacji. Zalecamy, by wszelkie przedmiotowe kwestie były konsultowane z właściwym doradcą.

ey.com/pl

Design by EY Creative Services Poland